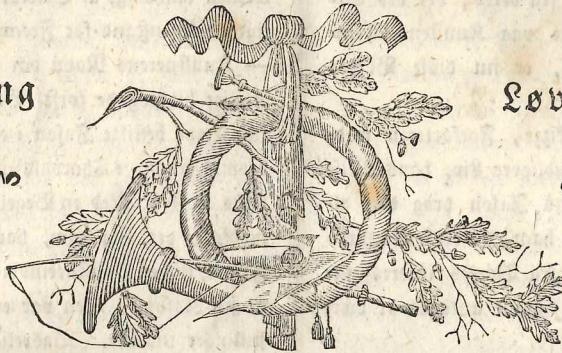

Kjøbenhavns-Posten.

Sjette Aargang
No. 116.

Löverdag d. 16 Juni
1832.

Albert Thorvaldsen.

I Berlinerbladet: "Der Freimüthige" No. 94 og 95, Mai d. A., har den som Forfatter af flere interessante Reiseflyzzer og æsthetiske Meddelelser bekjendte W. v. Lüdemann leveret en Artikel om Thorvaldsen, der, forefaavidt som den er bygget paa Forfatterens egne Anskuelser og personlige Bekjendtskab med Kunstneren, ogsaa hos danske Læsere torde have Krav paa Oprørksomhed.

Sin Meddeelse indleder han med følgende Bemærkninger:

"Idet vi agte at leve en Skizze af den Mands Liv og Virken, paa hvis Navn, med faa andre, hans Tids hele Kunsthæder næsten udelukkende er baseret, tor vi ikke forudsige, at vi leve i en Epoke, der anslaaer Kunstdommen højere end Frembringelsen af det Kunstskejonne. Vor Tids Schematismus, Systemsyge, dialektiske Uddannelse har bevirket, at omtrent det Selvsamme skeer i Kunsten som i Politiken: man sætter højere Priis paa at debattere over Statsordningen end at tilveiebringe Statscomunernes Lykke. Paa samme Maade gjelder den, der vedt at philosophere over Kunsten, i vor Tid mere end Kunstneren, der bringer det Skønne til levende Fremstilling. Til denne vedbliver man at gjøre de uretfærdigste Fordringer. Paa den ene Side skal han vise en Begeistring, der lammer og hindrer Bevidstheden; paa den anden skal han aabenbare den sig selv kritiserende Kunstner, der fører Begeistringen ved Forstandens Toile. Desuden maa han kunne tale Ikkekunstnerens Kritik, uden dog at give den

techniske Kunstbeslægtede Anledning til en eneste Daddel. Med eet Ord, han skal paa eengang være Kunstner og Kunstphilosoph, og medens det med hver Dag bliver lettere at synes Kunstcritiker, bliver det med hver Dag vanskeligere at være Kunstner."

"Mellem disse Klipper, der bag sig skjule utallige andre farlige Grunde, have i vor Tid saa faa Navne styret til det af Alle erkendte Hæderstempel, at disse Faar fortjene dobbelte og trefoldige Kransse. Jo bredere Banen vorder, desto vanskeligere bliver det at vinde Malet, hvorfra hundrede Afveie løkke. Ilden paa Begeistringens Fyrtaarn er slukket, og de tusinde smaa Lys, som Videnskab og Kritik have sat i Stedet, egne sig snarere til at vildlede den Seilende, end til at føre ham i Havn. — Saameget desstørre er den Mands Hæder, der, hilset af Alles Jubelraab, har naaet Malet."

"Ere Stemmerne om nogen Kunstner i vor Tid udeelte, saa er det om Thorvaldsen. I sin egen Kunst staar han efter Canovas Død uden Medbeiler, og han hersker denne Kunst fra en saadan Høide, at hans Værkers Glands ogsaa fordunkler den, der udgaar fra næsten alle beslægtede Kunsters. I en vis Henseende er Thorvaldsen fortinsvist vor Tids Kunstner; thi netop den Retning i Skulpturen, der specielt tilhører ham, har ogsaa i Maleriet og Architekturen viist tilbage til det, der, efter Videnskabens Standpunkt, alene kan være den værdig. Thorvaldsens Indflydelse er umiskjendelig i Maleriet og Architekturen, og ikke mindre decideret, end i sin Tid Canovas og Davids Land, har han tvunget begge til at følge sin Retning. I det vi antage dette som afgjort, bliver det i

høiere Grad vigtigt og interessant at sejlene hvad der adskiller denne Genius's Kunstretning fra deres, der ved Siden af ham have været med at bygge paa Kunstens Tempel, og at bringe dette til Anskuelse, er nu disse Blades Niemeed og Opgave."

Vi forbogaae her den korte Skizze, Forfatteren meddeles om Thorvaldsens Herkomst og tidlige Liv, hans Reise til Rom og Stilling der, indtil hans Jason drog den almindelige Beundrings Blik hen paa ham, da disse Omstændigheder, i et langt noiere Detail, fra Thieles interessante Værk (af hvilket de ogsaa ere laante) maae antages at være bekjendte.

"Der gives neppe", siger vor Forfatter, "et mere nedslaaende Syn, end Synet af en Genius, der i Gjerningen kjæmper om Besvarelse, og som ved Verdens Evangelsbaand holdes tilbage fra at træde i Skrankerne; og i denne Stilling, fuld af Smerre og Bekymring, med Barmen fuld af Gjød, og Væddeløbsbanen lukket for sig, maatte ogsaa Thorvaldsen bestaae en bitter Prøvelsestid. Dog, ogsaa disse mørke Timer vare ikke tabte for Kunsten; thi deels fuldendte netop de den Kreds af forberedende Studier, uden hvilke ingen Kunstner vorder stor, deels gave de Thorvaldsen ogsaa den Mildhed, den Sympathie for unge Gemynter i samme Stilling, hvori han var, — hvilken nu, i hans nærværende, næsten fyrstelige Stilling, ei alene har høvet ham til Raadgiver og Lærer, men ogsaa til Forsørger og Mæcen for alle Talenter, som med Tillid nærme sig ham. Hvad Thorvaldsen nu virker for Kunsten, ved at veilede, opmunstre og beskjæftige unge Kunstnere, egner sig til, næsten at gjøre hans Navn ligesaa uforglemmeligt, som selve Værkerne af hans Genie og Haand gjøre det."

"For at kunne det, maatte han selv have betvunget prøvelsesfulde Aar, som det øgte Genie altid lykkeligt bestaaer. Hans Stilling, efter Tilendebringelsen af de fire Pensionsaar, var riig paa Kummer. Til at reise hjem, fattedes ham, foruden Lyst, ogsaa Midler; til at blive, fattedes ham Alt, selv Haab og Udsigt. Da blev den store Kunstkjender Zoëga det unge Talents Støtte og Beskytter. Thorvaldsen rev sig kraftigt ivrebet fra sin Gjenvordighed, og debuterede med et Værk, der, ligesom i Spiren, afslørede hans Genies hele Fylde for Kjenderens Øje. Det var en Allegorie paa hans egen Stilling: Jason, hvorledes han seirende, blottet for Alt hvad der tilhører Jorden, holder det erobrede gyldne Blæs stolt imod Himmelnen; i ro-

lig Høihed, fast, med Spydet i den løftede høire Haand, Armen omhængt af Seiresbytten. Denne Model blev hurtigt en Gjenstand for Fremmedes og Indsødtes Beundring. — Kunstnerens Navn var paa Alles Læber, og hans lille Atelier hiddrog de første Besøgere, men i Skarer. Den rige Hope bestilte Jason i colossal Størrelse i Marmor, og hermed begynder Thorvaldsens Kunstnerlobbane, hans Hæder, hans Lykke! Med en Begeistring, som kun den formaer at medføle, der, liig ham, har overvundet og bestaaet Prøvens Timer, liig en Konstnerindvielse, gik Thorvaldsen til Udførelsen af sin Jason. Den var endnu ikke fuldendt, da nye Bestillinger indløb. Basrelieffet Achilles fortogede hans Renommee — Antikens Land havde i sit inderste Væsen aldrig været opfattet mere skaberisk og udcommende. Et Værk, som endnu overtraf disse to Arbeider, den kolossale Mars, med Oliegrenen i sin høire Haand, fulgte hurtigt efter — det Fortræffeligste hvad den nyere Kunst har formaaet at frembringe i Antikens strænge Stil, stod nu for den beundrende Verdens Øine. En lille Guderkends: Venus, Bacchus, Apos, Amor, Psyche, Hebe, Ganymed og Merkur fyldte de næste, med Arbeide næsten altfor overvældede Aar. Herpaa fulgte, 1808, den af Canova som et Meistr værk rose Adonis, og saa frugtrig blev Kunstnerens Virksomhed, saa hurtigt steeg hans Hæder, at allerede i 1811 tredive Blad af Omrids efter hans Værker udkom i Kobberstik (af Niepenhausen og Mori.)"

(Slutningen følger.)

Skjörte-Parlamentet *).

Tidse visionaire Tider have vi Britter, ligesaavel som vore Naboer, vore politiske Drømme. Enhver har sine Yndlingsideer om Landets fremtidige Regjering. Nogle ses i Aanden Cobbett ved Statsvoret, og St. Stephens Kapel **) fyldt med demokratiske Skreddere og republikanske Bissekremmere; Sige Folk have de sorgeligeste Anseer om Folgerne af Reformen. Andre betragte Tingene fra en mere sanguinæ Side; de see Retfærdighed som Justitsminister; Sparsommelighed som Skatkammerkantsler, Wiisdom som Finantsminister, og Religionen som Erkebiskop af Canterbury; dem kan man kalde politiske Poeter — under-

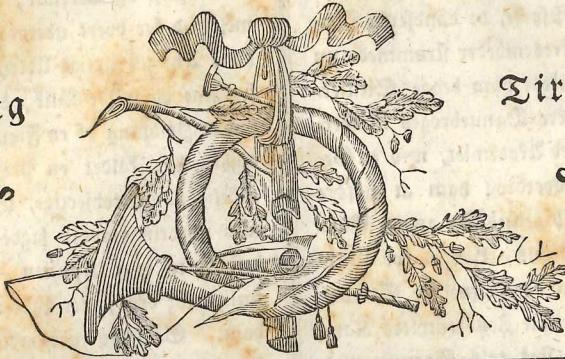
*) Fra "Monthly Magazine", Marts 1832.

**) Parlamentets Forsamlingssted.

Kjøbenhavns-Posten.

Sjette Aargang
No. 117.

Tirsdag d. 19 Juni
1832.

Albert Thorvaldsen.

(Sluttet.)

"Fra nu af gjorde Arbeider i et ganske andet Gebeet en Tidlang Krav paa Thorvaldsens Land. Havde han i hüm Guderkreds og sine i samme Tidslob skabte Basrelieffer aabenbaret den fuldkomment geniale og dog homogene Opsatning af Antiken, saa skulde han nu, ved en Cyclus af den geistlige Verdens Figurer, selv til Overraskelse for sine Beundrere, aabenbare sin Sjæls Dybde og et front Kunstnergemyts Hjide. Hvorledes begge forskellige Retninger — Praxiteles's Haand og Skønhedssands (thi ham ligner Thorvaldsen, hvis vi tor troe Oldtidens Vidnesbyrd, fremfor Alt i sine Værker af antik Land) — og Nicolo Pisani nos sjælfulde, naive og gudbegeistrede Fromhed — samstrommede i een og samme Kunstner, er Kunstens Vidunder og det Punkt, som hever Thorvaldsen næsten over al Sammenligning med sine Medbeilere, selv med den største af disse, Canova. — Paa denne nye Bane forsøgte han sig først med de fire herlige Relieffer til en Dobefond og ligesaa mange Medallions. For hans Hodebyes Cathedra Kirke fulgte nu det store Basrelief: Johannes i Drøkenen, de kolossale Propheter, de tolv Apostle og Christus. Modellen til dette sidste Værk viser den fuldkomne Harmonie imellem Sjæl og Forstand, mellem Kunstner haand og Kunstner sind, imellem Studium og Begeistring, som stiller Thorvaldsens Værker ved Siden af Oldtidens og over den nyere Kunsts. Ingen af hans Medbeilere har lagt for Dagen en saa inderlig Sammensmeling af alle nødvendige Egenskaber hos en fuldendt Kunstner,

som Thorvaldsen, ingen har fuldstændigere end han tilfredsstillet Kunckab og Følelse. Thorvaldsen foretrækker som Kunstner Styrke, Betydning, Charakter for den bløde og ideale Skjønhed, som betegner hans Medbeiler Canovas Værker. Denne Fortjærlighed har forlebet ham til nogle Fejl; men den skylder han sin Hæder. Hans største Fortjeneste grunder sig paa den første aldeles poetiske Opsatning af sin Gjenstand, Udforelsen rober ofte Mangler, og hvor hans Phantasie ikke hersker ganske frit, indtræde ofte Wildfarelser. Hans Storhed for Værker i antik Land bestaaer i den dybe og fuldkomment homogene Fremstilling, i sikker Rotighed og strengt Maadehold. Han har tilvont sig denne Antikens Charakter saa vidt, som det uden aandlos Copie er muligt, og skaber, naar han vil, ganske af den samme Land, der besjælede den gamle Kunstverden. For den nyere Tids Værker bestaaer hans Udmærkelse i den inderlige, fromme, nordisk-sjælfulde Opsatning af Charakteren; det Stillebegeistrede er her hans Charakter. Men denne Begeistrings Forbindelse med Maadehold er det, der udmærker ham fremfor alle Kunstnere i hans Tag i den hele moderne Kunsthistorie, og adskiller ham fra dem alle. Fra dette Synspunkt er Thorvaldsens Christus hans Genies største Værk. — Dog — Kunstnerens Værker ere hans Handlinger, og en raff Overfikt af disse maa slutte vor Skizze. Mellem Modellerne til disse christelige Arbeider fuldendte Thorvaldsen, med stedse stigende Hæder, sine Gratiær, sit øgte digteriske Haab, sine bekjendte Allegorier Mat og Dag, og sine Basrelieffer i Monte Cavallo. Dernæst to Kariatider til det Bethmannske Gravmæle i

Florents, Basrelieffet Bacchus og Amor, Minerva, Amor med Venus, Høgæa, Amor med Psyche, de dandsende Muser. — Ordener, Pensioner og Gresembeder strømmede nu ind fra alle Sider. Murat skjænkede ham begge Siciliernes Orden, Thorvaldsens Landsherre Dannebrogges Ridderrang og Bestilling som Professor ved Akademiet, med en Gehalt af 300 Species. Napoleon overdrog ham at udføre Alexanders Triumphtog, der, tilligemed fire andre Basrelieffer og Merkur, som dræber Argus, kjobtes for Christiansborg Slot. Restaurationen af de Aeginetiske Statuer blev ham overdragen, og han fuldendte Zeustemplets Kandalabrer efter Pausanias. Lahde stak tolv Statuer med Basrelieffer efter Thorvaldsen, hvortil Dehlschloeger strev Epigrammer. I Rom udkom en Medaille til Gere for ham, og et Bessg hos Thorvaldsen, en Hylding af hans Genius, blev nu til Pligt for enhver Reisende med Smag og Kunstsærlighed."

"En saadan almindelig Erkendelse kunde hverken til-intetgjøre den store Kunstners naturlige Sind, eller den i hans hele Væsen overgaaede beskedne Burdering af hans Fortjeneste. I Glands, Riigdom og Forghedelse beholdt han samme uskyldige og barnlige Sind, samme stedse kæmpende Begeistring for Kunsten, samme Mildhed mod Medbeilere, af hvilke han var vant til at ansee enhver som en Broder, som en Medpræst i Kunstens Tempel; samme Beredvillighed til at fremme beslægtede Talenter, til at hjelpe, at raade dem og at lede dem hen til sin egen Bane. Dette Sindelag, der ikke, eller dog ugerne deeltes af hans store Medbeiler Canova, førte til Kulde imellem begge beslægtede og dog forskelligeander; men til forstyrrende Udbrud, der ikke lode sig forene med Thorvaldsens hellige Grefrygt for Kunsten, kom det aldrig. Ringere ander, opblæste af Stolthed, som Camuccini og Andre, fandt i Thorvaldsen mindre en Modstander, end en tilgivende Dommer; intet Ord af ham forraadte nogensinde, at han besad Bevidstheden om sin højere Rang. Humanitetens skjønneste Blomster, en almindelig Belvillie og Agtelse for enhver, selv den mest forskelligartede Straaben, var fremspiret i hans Sjæl — hans Doms Mildhed og Beskedenhed havde fortjent at beseire hans Medbeilers Kulde, ligesom hans Fortjeneste overvant deres. — Aldrig saae man ham smykke sig med sine Grestegn, uden naar det var aldeles nødvendigt. Hans lige fremme, men værdige Udvortes, de blaae Nine, det lyse, sine Haar, som forkynede Nordboen; hans Læber, fulde af

Deeltagelse og Belvillie, hans næsten frygtsomme Taknemmelighed for hvert ubetydeligt Agtelsestegn, man viste ham, hans Unsigts ørlige Udtryk, den høje, tankrige Pande, det fromme og milde Blik, den bløde, rene Stemme, den beskedne Holdning af en Figur, som man i dens strænge Værighed har kaldet en Personifikation af Nordens Thor — endelig hans trohjertige, usøgte Udtryksmaade, hvorved han med Fordringslosched sagde det mest Gjennemtenkte og dybest Folte over Kunsten — Alt dette vil være usorglæmmeligt for dem, der have nydt den Lykke at omgaaes med ham. Saaledes indtraadte han engang til den Afskedsfest, som i en usorglæmelig Time gaves os i Rom — saaledes staer hans Villde — elsket og elskærværdigt — endnu den Dag i Dag for mig."

"I Året 1819 gjensaae Thorvaldsen sit Fædreland. Hans Reise gjennem Tyskland lignede et Triumphtog. I Warschau, Dresden og Wien beredtes ham festlige Hylninger, to Kejsere, Polakkerne, Schweitzerne forærede af ham Kjendelse over offentlige Mindesmærker, Warschau overdrog ham Udførelsen af Poniatowskys Nyterstatue. Han vendte tilbage til Rom, som han ikke siden har forladt. Hans Beskytter, Pius den Syvendes, og Consalvis Gravmonumenter vare hans Genies næste Frugter. Siden den Tid har han ei alene ganske frasagt sig Büstearbejdet, men ogsaa ganske trukket sig tilbage i den skabende Kunstners Gebet. Han lader sig nu noie med at opfinde i Leer, og overlader til yngre Talenter at udføre hans poetiske Udkast. — Thorvaldsen har hævet sig selv til Rigdom og høi Rang; intet er en større Bildfarelse, end den Fabel, der kalder ham gjerrig: for den i Nød betrængte Fortjeneste er hans Vors stedse aaben; men han holder ikke af Bram og hader Pralerie. Hans Atelier, i en lille Gade, nævned Paladsset Barberini, bestaaende af en Række smaa Træbygninger, er i 30 Aar forblevet uforandret; kun har Massen af Arbeider efterhaanden gjort dets Udvælgelse nødvendig. En Hør af Haandværkere og Kunstnere finder her Beskjæftigelse og rigt Anledning til Studium. En Have, en lille Kilde, sonderbrudte Byster, Soiler, Indskrifter, endelig et megett Forraad af Marmorblokke ere dette Euds Prydels. Samme Simpelhed og Foragt for alt Ødre, som Manden viser, røber ogsaa hans Bolig. Thorvaldsen er ugift, ligesom Canova — Kunsten er hans stedse ungdommeligt blomstrende Brud. Indretningen af hans Bolig i Via Sistina er et Villede paa hans Fordringslosched. Va-

ser og en Skat af Gemmer, en Række af Malerier, kjøbte af tydse Kunstnere, blandt hvilke Kochs ere hans Yndlingsstykker, et Huus næsten uben Meubler, en Philosophs Garderobe og Seng, men en Samling af skjonne Gjenstande fra alle Kunstmæg, er hvad man finder her. Blandt disse er Thorvaldsen gjerne og med Forkærlighed selv Cicerone, idet han med Ligegyldighed kaster Ordener og Decorationer ihob, for i deres Sted at lade os see sine Hensyn til huitt Diemeed, enten man blot udsetter høe Bæddelobspriser, eller, foruden at udsette disse, tillige indfører Fuldblod. Vel er det i Recensionen over Indbydelsen med megen Sagkundskab bevist, at Fuldblodshingster, til Afbenytelse for lave Springpenge og smaa Bæddelobspriser, ere ødelæggende og uwirksomme Midler, men i Modbemærkingerne er der gjort opmærksom paa, at man har gjort Indbydelsen uret ved at tillegge den flige mod dens Indhold stridende Forslag. Jeg antog følgelig Enigheden tilveibrat i dette, som jeg troer vigtigste Punkt, men af de senere Avisartikler har jeg seet, at dette ikke er tilfældet. Det maa alsaal være andre mig ubekjendte, og, saavidt jeg ved, hidtil ei angivne Grunde, som det er vigtigt at erfare.

Jeg har henvendt mig til Flere om Uddyning deraf; af nogle sikk jeg Svar, efter hvilke jeg var ligesaa klog som tilforn; jeg hørte ogsaa den Formodning, at mange i Herregodsmænne havde havt betydelige Udgifter med Anstafelsen af Bæddelobshest, som nu skulde gjøre sig betalte paa Banerne, og at der derfor maatte kjæmpes paa Liv og Død, for at alle Summer til Hesteaalens Fremme kunde blive anvendte til høe Bæddelobspriser, og for at fremmede Heste ei udelukkedes fra de danske Baner, da disse vilde være sikre paa alle Priserne; men denne Formodning smagte mig altfor meget af Parti, til at jeg skulde sætte Lid dertil.

Det næste Punkt, hvorom jeg ønsker Oplysning er hvorfor Lodtrækning af Heste ei kan udgøre et Formaal for et Selskab, der tillige befatter sig med Bæddelob. I Recensionen forelaaes et almindeligt Selskab blot til en saadan Lodtrækning, men der ansøres ikke, hvorfor hin Formening er feilagtig, og jeg har forgjøves bestrebt mig for at indhente Oplysning om Grunden.

Foruden disse Spørgsmaal om Indbydelsens Hovedpunkter; thi de øvrige har jeg antaget for Biting, har jeg endnu et at gjøre om Formen, som er valgt til at recensere Indbydelsen, baade af Navngivne og Anonyme, hvilke sidste snart fremtræde i Skikkelse af en holsteen, snart af en dansk Landmand, snart af en Subscriptent. Ligefra det